

ХРОНИКА

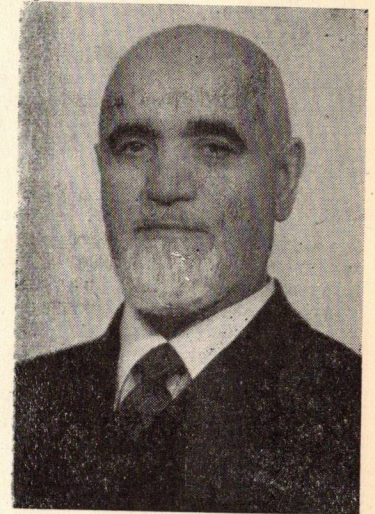
ЖЕЧО ЧАНКОВ

1878—1964

На 21. XII. 1964 г. почина дългогодишният учител и уважаван от цялата географска общественост у нас Ж. Чанков. Той е роден на 3. VI. 1878 г. в гр. Шумен (Коларовград). Средно педагогическо образование завършва в родния си град и едва 17-годишен става учител, на която професия посвещава по-нататък целия свой живот. Той произхожда от бедни родители, но благодарение помощта на свои роднини успява да завърши висше образование, педагогика и география, през 1904 г. в тогавашното Висше училище в София, сега университет. От студентските години датира близката му дружба и сътрудничество с проф. Ж. Радев, негов състудент. Под влияние на своя професор А. Иширков Ж. Чанков се ориентира изцяло към географията. След завършване на университета той отива отново на учителска работа, която прекъсва само за една година поради специализация в Германия. За съжаление той не е могъл да завърши своята специализация поради липса на средства.

По време на учителствуването си Ж. Чанков използва своето свободно време за научни географски изследвания. Под влияние на Ж. Радев и с оглед на научните си занимания Ж. Чанков се премества учител по география във II соф. мъж. гимназия, където остава на работа близо 10 години. От 1921 г. той бива преместен за преподавател по география в Института за прогимназиални учители в София, където работи до неговото закриване през 1925 г. След това става директор на бившата II соф. мъжка гимназия, която длъжност заема до 1935 г. Последната година от своята служба Жечо Чанков прекарва като началник Отделение основно образование при МНП, след което през 1936 г. се пенсионира.

Едновременно със своята учителска и научна дейност Ж. Чанков участва активно и в живота на учителското профсъюзно движение. Бил е член на ръководството на Класния учителски съюз и негов секретар от 1919 до 1927 г. и е написал редица статии, в които отстоява интересите на българското учителство. Макар

и не особено активно. Ж. Чанков взема участие и в нашия общественно-политически живот като съмишленик, а за кратко време и като член на партията на широките социалисти.

Ж. Чанков е пример на учител, който системно и търпеливо се занимава и с научна работа по география. Една от любимите му теми е населението на нашата страна. Още в 1926 г. той написва своя труд «Грамотността на населението в България според данните от 1920 г.», а след това издава последователно трудовете «Населението на България» (1935 г.) и «Гагаузите в България» (1936 г.).

Покойният Ж. Чанков участва и в написването на няколко учебника по география за средните училища: «География за II прог. кл.» (в съавторство с Ив. п. Василев), «География за I кл.» (в съавторство с П. Минев) и «География за IV гимназиален кл.» (в съавторство с проф. Ж. Радев).

Ж. Чанков е пионерът и основоположникът у нас на един особен род географско произведение — географския речник. Той е автор на няколко такива речника: «Географски речник на България, Македония, Добруджа и Поморавия», 1918 г., «Кратък географски речник на Австралия и Океания», 1934 г., «Географски речник на Европа», 1940 г., «Географски речник на България», 1939 г. и 1958 г. Последният от речниците му представлява и сега най-пълният географски речник за България, който още не е загубил напълно своето значение. С написването на този последен свой труд Ж. Чанков изпълнява важна патриотична задача. Географският речник на България представлява един удобен и популярен справочник както за ученици и студенти, така и за останалите граждани, нещо, което прави името на неговия автор широко известно.

Ж. Чанков е един от основателите и активни членове на Българското географско дружество. Той е отделил много време и труд за организиране, подреждане и систематизиране на библиотеката при дружеството, за която е отговарял дълги години. Бил е няколко пъти член на ръководството на дружеството и негов подпредседател. Вземал е живо участие също и като сказчик в лекторията на дружеството. Ето защо при чествуване 30-годишнината на БГД през 1948 г. Ж. Чанков беше избран за негов пожизнен член. Оттогава до края на живота си Ж. Чанков, макар и в напреднала възраст, беше най-редовният посетител на всички сбирки и други почини на дружеството.

Ж. Чанков не беше само обикновен учител и скромен научен работник в полето на географията. Неговата научна ерудиция и култура бяха много по-широки. Плод на това са и редицата негови статии, написани с достатъчна научна дълбочина и вещина и печатани в органите и изданията на съответните близки до географията науки. С това той се явява един добър пример за следване от днешните учители и студенти по география.

Голямото ни уважение към покойника се дължеше и на неговия характер като човек. Ж. Чанков носеше в гърдите си едно голямо, добро и отзивчиво към всеки нуждаещ се сърце. Ж. Чанков беше и рядко трудолюбив човек, от който можем всички да се поучим. Само две-три седмици преди да умре, той беше привършил последните работи по преиздаването на своя любим Географски речник, на който беше посветил близо половината от своя живот. Ето защо цялата географска общественост у нас скърби за загубата на своя безупречен съмишленик, приятел и човек Ж. Чанков.